

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน โดยมีข้อเท็จจริง สรุปได้ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๓/๒๕๔๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยมีนายพรประทาน ไชยรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงมีเหตุที่จะยุบพรรคชาติประชาชนได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

อย่างไรก็ตาม พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๑. เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประชุมของการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว

๒. ส่งทะเบียนสมาชิกตามมาตรา ๒๕ จำนวน ๕,๖๖๕ ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของใบสมัครสมาชิกพรรคชาติประชาชน

๓. แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๕ สาขา ต่อมาพรรคชาติประชาชน มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ขอลอนเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน จังหวัดน่าน และขอลอนตัวนางอารีย์ ปรัชญาเมธีกุล กรรมการสาขาพรรคจังหวัดเพชรบูรณ์ ออกจากการเป็นกรรมการสาขาพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

๑. สาขาลำดับที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยองรายงานว่าได้สอบปากคำ ประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค รองเลขานุการสาขาพรรค เหรัญญิกสาขาพรรค ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๕๗ คน และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง และสอบปากคำ นางสาววิญญูทัย สุภานันท์ ให้ถ้อยคำว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ แต่ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่บ้านนายธารารวณะ ไชยรัชต์ ประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง แต่จำวันที่ไม่ได้และเข้าใจว่าที่ลงชื่อไปนั้นเพื่อแจ้งเหตุผลที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

๒. สาขาลำดับที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระนองรายงานว่าได้สอบปากคำ ผู้มีชื่อเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒ ได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงแต่มีการประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางพระเหนือ อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดระนอง ไม่ใช่บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒

๓. สาขาลำดับที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์รายงานว่าได้สอบปากคำ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ซึ่งให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๔ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๘๐ คน ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง โดยตนเองได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรค

๔. สาขาลำดับที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธรรายงานให้ทราบดังนี้

สอบปากคำ ประธานสาขาพรรค รองประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค และผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จำนวน ๑ คน คือ นายบุญมี พินทุมมา ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน นายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรค ได้ไปเอารายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ

ในอำเภอห้วยซ้อย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน นางพิมล บุตรดาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข และนายบุญรอด ถนอมบุญ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ภายหลังชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือของตนเอง นายทวี น้อยใส ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน โดยคิดว่าเป็นการประชุมเรื่องหม้อดิน นายเสริม บุตรดาเพ็ง ให้ถ้อยคำว่าจะไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน และได้มอบตำแนบบัตรประจำตัวประชาชนและตำแนบทะเบียนบ้าน ให้กับเจ้าหน้าที่ของพรรค จำนวน ๑ ชุด นางเรียน เพ็ชแสวง นายสุด ทวีจิตร นางเขียน คัชกรณ และนางลำไย สายสวาท ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จัดตั้งสาขาพรรคเป็นของตนจริงโดยที่นายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน นายณรงค์ คงสมบัติ ให้ถ้อยคำว่าจะ เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม จัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค เป็นของตนจริงโดยที่นายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชาติประชาชนชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ พรรคชาติประชาชนจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ได้สอบถามไปทาง นายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรค แล้ว ปรากฏว่ารายชื่อทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ที่ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเนื่องจากว่าอยู่ต่างอำเภอ ไม่สะดวกในการเดินทางและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งแต่ละคนก็ได้มอบหมายให้นายคำพันธ์ ฯ ไปดำเนินการเองทั้งสิ้น และก็ได้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มแล้วทุกคนซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคแล้ว

อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติประชาชน อยู่ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจะมีเหตุให้ยุบเลิก

พรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของกฎหมายเดียวกัน จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง มอบให้พนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว เพิ่มเติมก่อนที่จะนำเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อพิจารณาต่อไป

ปรากฏว่าพนักงานการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายให้ไปสอบข้อเท็จจริงได้เดินทางไปตรวจสอบ ข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร พบข้อเท็จจริงดังนี้

- สอบปากคำ นายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรคเพิ่มเติม ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิก พรรคชาติประชาชน ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ มีผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๒๐ คน ส่วนบุคคลอื่นได้นำรายชื่อตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการประชุมแล้วส่งให้ทาง พรรคชาติประชาชน ส่วน นายพง พวงมาลัย นายลิจิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล และนายหนู บุญช่วย ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือของตนจริงแต่ได้ลงไว้ ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรค เป็นผู้นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน นายสมบุญ ปานกลาง และนายสมยศ แสงรุ่ง ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่เคยสมัครเป็นสมาชิก พรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ และลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน นางมะลิ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่ายไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้ง สาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

ข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น ตามข้อ ๔๔ (๒) เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน และเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานใหญ่พรรค ทราบภายในสามสิบวัน เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป และการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม ไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป แต่จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดยโสธร และพนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ พบว่า ผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๓ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม เป็นลายมือชื่อของคนจริง แต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรค นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน นอกจากนั้น ผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ประกอบกับนายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน ตนเองได้ไปนำรายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน จึงทำให้การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคชาติประชาชน เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยมีมติที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคเห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ซึ่งทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน พรรคชาติประชาชนมีสาขาไม่ครบภาคละหนึ่งสาขาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชน และดำเนินคดีแก่หัวหน้าพรรคชาติประชาชนฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีคำสั่งไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ในจังหวัดยโสธรซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไม่มีสาขาพรรคการเมืองภาคหนึ่งสาขาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดข้อเท็จจริงที่ปรากฏพรรคชาติประชาชนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม

๒๕๔๖ และครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว พรรคชาติประชาชนยังไม่มีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อพรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ มีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ต่อจากนั้นได้มีคำสั่งให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องพร้อมปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๕ วรรคสองให้พรรคชาติประชาชน ในฐานะผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้งหรือนับแต่วันประกาศ แล้วแต่กรณี

พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ ถึงศาลรัฐธรรมนูญชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองเกี่ยวกับการตั้งสาขาพรรค โดยยอมรับว่าการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร มีสมาชิกร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ครบ ๕๐ คน ตามข้อบังคับข้อ ๔๔ (๒) จริง แต่ต่อสู้ว่าพรรคได้มีมติในการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้แก้ไขข้อบังคับพรรคข้อ ๔๕ แล้ว โดยลดจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคจาก ๕๐ คน เหลือ ๒๕ คน โดยได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าวแล้ว

ประเด็นในการพิจารณาและคำวินิจฉัย

ประเด็นในการพิจารณาวินิจฉัยมีว่า คำร้องของนายทะเบียนมีข้อเท็จจริงและหลักฐานน่าเชื่อถือหรือไม่ว่า พรรคชาติประชาชนไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบ ๔ สาขา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีภาคละ

หนึ่งสาขาอันเป็นการไม่ปฏิบัติกรให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชนได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้ เพราะพรรคชาติประชาชนก็ยอมรับว่าในการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบ ๕๐ คน ตามข้อบังคับของพรรคชาติประชาชน ข้อ ๔๕ นอกจากนั้น ข้อต่อสู้ของพรรคชาติประชาชนที่ว่า พรรคได้ขออนุญาตจากนายทะเบียนพรรคการเมืองแก้ไขข้อบังคับพรรคดังกล่าวโดยลดจำนวนสมาชิกที่เข้าประชุมก่อตั้งสาขาพรรคจาก ๕๐ คน ลงเหลือ ๒๕ คน รับฟังไม่ได้ เพราะเป็นการขอแก้ไขข้อบังคับภายหลังจากนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบพบว่ามีสมาชิกพรรคชาติประชาชนที่เข้าร่วมประชุมก่อตั้งสาขาพรรคที่จังหวัดยโสธร ไม่ครบ ๕๐ คน ตามที่พรรคชาติประชาชนรายงานให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าวของพรรคชาติประชาชน

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ